

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 6 marca 2024 r. r.

Powód **R. Bank (...) w W.** w pozwie skierowanym przeciwko **M. D.** wniósł o zmianę na podstawie art. 358¹ § 3 k.c. wysokości świadczenia pieniężnego w postaci wypłaconej kwoty kapitału kredytu i w konsekwencji zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 35.425,94 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia doręczenia odpisu pozwu pozwanej do dnia zapłaty, tytułem zmiany wysokości świadczenia pieniężnego - wypłaconej kwoty kapitału kredytu, na skutek waloryzacji sądowej wynikającej z istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza za okres od dnia wypłaty kwoty kredytu do dnia 27.12.2022 r., przy czym dochodzona kwota uwzględnia wysokości i daty spłat dokonywane przez pozwaną na rzecz powoda. Powodowy bank wniósł również o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Powód dodatkowo wniósł o zawieszenie niniejszego postępowania do czasu ostatecznego zakończenia postępowania kasacyjnego od wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie z powództwa pozwanej (w niniejszym postępowaniu) przeciwko R. Bank (...) z siedzibą w W., który został wydany do sygn. akt II Ca 1360/22).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, iż strony postępowania zawarły umowę o kredyt waloryzowany walutą obcą. Na podstawie tej umowy powód wypłacił pozwanej kwotę kapitału kredytu. Wypłata kwoty kredytu nastąpiła w dacie i wysokości wskazanej w zaświadczeniu powoda. Strony przez wiele lat realizowały umowę w sposób niezakłócony, a pozwana spełniała świadczenia na rzecz powoda w jej wykonaniu. Strona pozwana wniosła przeciwko R. Bank (...) z siedzibą w W. powództwo, powołując się na trwałą bezskuteczność (nieważność) zawartej umowy. W toku postępowania z powództwa kredytobiorcy pozwana wyraziła wolę ustalenia trwałej bezskuteczności (nieważności) umowy. Prawomocnym wyrokiem Sądu II instancji ustalono trwałą bezskuteczność (nieważność) umowy. Od wyroku Sądu II instancji wniesiona została skarga kasacyjna, która do dnia złożenia niniejszego pozwu nie została rozpoznana. Po prawomocnym zakończeniu postępowania z powództwa kredytobiorcy, strony doszły do porozumienia w zakresie rozliczenia kwoty kapitału kredytu, złożone zostało oświadczenie o potrąceniu, a dodatkowa kwota pozostała po potrąceniu (21.185,71 zł) została przelana na rachunek bankowy pozwanej, co skutkowało całkowitym rozliczeniem kwoty kapitału kredytu. Niezależnie od powyższego pozwana nie zapłaciła na rzecz powoda dochodzonej kwoty waloryzacji sądowej wypłaconej kwoty kapitału kredytu.

Na dalszych stronach uzasadnienia pozwu (patrz: k. 3-11 akt sprawy) powodowy bank przedstawił szerokie uzasadnienie prawne swojego żądania.

W odpowiedzi na pozew (k. 64-68) pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, wraz z odsetkami, w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Na dalszych stronach odpowiedzi na pozew pozwana uzasadniła szeroko swoją argumentację prawną.

Postanowieniem z dnia 22.12.2023 r. (k. 46) Sąd oddalił wniosek powoda o zabezpieczenie roszczenia, a zażalenie powoda na to postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sadu Okręgowego w Krakowie z dnia 26.02.2024 r., sygn. II Cz 209/24 (k. 92).

Stan sprawy istotny dla rozstrzygnięcia był niesporny i przedstawiał się następująco:

Wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2022 r., sygn. XII C 272/20/P, w sprawie z powództwa M. D. przeciwko R. Bank (...) w W., zasądził na rzecz powódki od pozwanego banku 69.643,73 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 64.086,09 zł (sześćdziesiąt cztery tysiące osiemdziesiąt sześć złotych i dziewięć groszy) od dnia 28 lutego 2020 r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 5.557,64 zł (pięć tysięcy pięćset pięćdziesiąt siedem złotych i sześćdziesiąt cztery grosze) od dnia 5 października 2021 roku do dnia zapłaty

Natomiast w pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo.

Przesłanką wydanego orzeczenia było ustalenie, iż M. D. dnia 9 września 2008 r. zawarła z poprzednikiem prawnym strony pozwanej – (...) Spółką Akcyjną Oddział w Polsce z siedzibą w W. umowę kredytu hipotecznego nr (...), przy czym umowa ta zawiera niedozwolone postanowienia umowne dotyczące indeksacji kredytu do waluty obcej (...). Kwota dochodzona przez M. D. o pozwanego banku stanowiła nadpłatę ponad faktycznie należne raty kredytu podlegająca zwrotowi jako świadczenie nienależne. W okolicznościach tej sprawy Sąd doszedł do przekonania, iż zasadnie powódka twierdziła, że umowa o kredyt hipoteczny nr (...) dotknięta jest abuzywnością w zakresie postanowień zawartych § 7 ust. 4, § 9 ust. 2, § 13 ust. 7 regulaminu. Okoliczności te, ocenione łącznie, muszą prowadzić do wyeliminowania z § 7 ust. 4, § 9 ust. 2, § 13 ust. 7 regulaminu postanowień odwołujących się do kursu kupna i kursu sprzedaży franka szwajcarskiego, z uwagi na ich abuzywność. Dokonując wyeliminowania z umowy niedozwolonych postanowień, Sąd nie ma podstaw do uzupełniania tej umowy o jakiegokolwiek inne postanowienia, zaś abuzywność § 7 ust. 4, § 9 ust. 2, § 13 ust. 7 regulaminu pociąga za sobą konieczność uznania umowy za nieważną w całości.

Apelacja pozwanego banku od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem Sadu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 grudnia 2022 r., sygn. II Ca 1360/22.

Sąd pominął wniosek dowodowy powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego (k. 98) jako nieistotny dla sprawy i zmierzający do przewłoki postępowania.

Brak było również podstaw do zawieszenia postępowania z uwagi na wniesioną skargę kasacyjną, gdyż kasacja przysługuje od prawomocnego orzeczenia, którego wykonanie nie zostało wstrzymane.

Sąd zważył co następuje:

Roszczenia powoda jest niezasadne w świetle Dyrektywy 93/13/EWG oraz orzecznictwa Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej

W dniu 16 lutego 2023 r. rzecznik generalny (...) uznał w opinii do sprawy C#520/21, że Dyrektywa 93/13 stoi na przeszkodzie, by bank domagał się dodatkowych świadczeń, poza zwrotem pieniędzy zapłaconych na podstawie unieważnionej umowy. Miesiąc później, 16 marca 2023 r., w innej sprawie (C#6/22) uznał, że dyrektywa chroni konsumenta także po unieważnieniu umowy a sąd nie może badać sytuacji finansowej kredytobiorcy, a także że nie może uzupełnić umowy przepisem, który nie jest dyspozytywny.

Jednym z podstawowych celów dyrektywy 93/13, oprócz samoistnego wyłączenia ze stosowania nieuczciwego postanowienia umownego, jest także wprowadzenie odpowiedniej odstraszałej sankcji dla przedsiębiorcy, tak aby ten w przyszłości odstąpił od stosowania praktyk niedozwolonych. Z treści bowiem art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 wynika wprost nakaz wprowadzenia przez państwa członkowskie wszelkich stosownych i skutecznych środków, które miałyby zapobiec posługiwaniu się nieuczciwymi postanowieniami kontraktowymi. W tym świetle oczywiste jest, że rolą mechanizmu wprowadzonego dyrektywą 93/13 jest kształtowanie i wzmacnianie tych funkcji prawa, które zbiorczo nazywane są prewencją ogólną.

Nie powinno podlegać jakiegokolwiek wątpliwości, że przepisy polskiego prawa należy interpretować tak, aby ich stosowanie spełniało także wpisana w cel dyrektywy 93/13 funkcję prewencyjną, ta zaś realizuje się najpełniej w dostarczaniu odpowiednich bodźców zniechęcających adresatów normy do jej naruszeń. Ponadto taka wykładnia czyni także zadość zasadzie proporcjonalności zmierzając do przywrócenia równości interesów stron umowy

przy jednoczesnym dążeniu do maksymalnej ochrony konsumenta poprzez skuteczne wyeliminowanie wadliwych postanowień umownych z zachowaniem zasad minimalnej ingerencji w kształt stosunku prawnego łączącego przedsiębiorcę i konsumenta.

Wskazany nakaz obliguje również wszelkie polskie organy oraz sądy, do udzielenia konsumentowi takiej (skutecznej) ochrony, która w odpowiedni i adekwatny sposób zniechęci przedsiębiorcę stosującego abuzywne postanowienia umowne – a także innych przedsiębiorców – do stosowania niedozwolonego postanowienia umownego w przyszłości. Przyjęcie wykładni, w świetle której bank wobec unieważnienia umowy z powodu stosowania niedozwolonych postanowień umownych, byłby uprawniony do otrzymania jakiejś kwoty tytułem waloryzacji sądowej bez wątpienia stałoby w sprzeczności z celami prewencyjnymi oraz odstrasżającymi dyrektywy 93/13. Zatem sąd rozpatrujący sprawę dotyczącą ewentualnych roszczeń banku po unieważnieniu umowy z powodu stwierdzenia w jej treści niedozwolonych postanowień umownych, powinien w taki sposób interpretować normy polskiego prawa, w tym art. 410 w zw. z art. 405 i 406 k.c., aby udzielić konsumentowi skutecznej ochrony wynikającej z przepisów dyrektywy 93/13, oraz aby ta ochrona doprowadziła do skutecznego zniechęcenia przedsiębiorców do dalszego stosowania postanowień niedozwolonych w przyszłości.

Nie sposób przyjąć, że kwestia rozliczeń nieważnej umowy jest w wyłącznej gestii prawa krajowego i poza zasięgiem prawa europejskiego. Dyrektywa 93/13 jak każda dyrektywa UE wiąże bowiem co do celu, a nie co do sposobu jego osiągnięcia. Jeżeli zatem celem dyrektywy 93/13/EWG jest pozbawienie skuteczności postanowień nieuczciwych oraz wywarcie efektu prewencyjnego na nieuczciwych przedsiębiorców, to inne przepisy krajowe nie mogą być wykładane w taki sposób, aby cel ten niweczyły, poprzez zapewnianie nieuczciwym przedsiębiorcom wynagrodzenia w przeciętnej rynkowej wysokości. Trybunał Sprawiedliwości UE w sprawie C-565/12 (...), sprzeciwił się przyznawaniu przedsiębiorcy dodatkowego wynagrodzenia w przypadku eliminacji nieuczciwych postanowień umowy. W sprawie tej konsument zawarł z firmą finansową (kredytodawcą) umowę kredytu konsumenckiego. W związku z zaprzestaniem spłaty kredytodawca wypowiedział umowę i wystąpił do sądu o zasądzenie zapłaty kwoty sumy głównej z odsetkami w wysokości 5,918% rocznie od dnia 17 kwietnia 2012 r. oraz o zasądzenie rocznej kapitalizacji odsetek. (...) uznał, że przepisy dyrektywy (...) nie zezwalają na stosowanie krajowych regulacji dotyczących sankcji, na mocy których w wypadku naruszenia przez kredytodawcę przedkontraktowego obowiązku oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy poprzez sprawdzenie odpowiedniej bazy danych, kredytodawca jest pozbawiany prawa do odsetek umownych, lecz z mocy prawa przysługują mu odsetki ustawowe wymagalne od daty ogłoszenia wyroku sądowego nakazującego kredytobiorcy zapłatę kwot pozostałych do spłacenia, których stawka jest ponadto podwyższona o 5 punktów, jeżeli po upływie dwóch miesięcy tego ogłoszenia kredytobiorca nie spłacił długu. (...) wskazał, że w celu oceny odstrasżającego charakteru sankcji, sąd krajowy powinien przeprowadzić porównanie kwot, jakie otrzymałby kredytodawca tytułem spłaty kredytu w wypadku, gdyby przestrzegał przedkontraktowego obowiązku zbadania oceny zdolności kredytowej kredytobiorcy z kwotami, jakie otrzymałby przy zastosowaniu sankcji za naruszenie tego obowiązku. Zdaniem (...), gdyby sankcja pozbawienia odsetek została osłabiona, a nawet po prostu zniesiona, ze względu na fakt, że stosowanie podwyższonych odsetek ustawowych może zrekompensować skutki takiej sankcji, wynikałoby z tego, że nie wykazuje ona rzeczywiście zniechęcającego charakteru (zob. analogicznie wyrok w sprawie C 382/92 Komisja przeciwko Zjednoczonemu Królestwu, pkt 56–58). Powyższą argumentację w odniesieniu do kary pozbawienia odsetek podtrzymał (...) w wyroku w sprawie C-42/15 (...) Słowacja a.s. Odnosząc się do omawianego wyroku w sprawie C-565/12, (...) wprost wskazał, że "(...) gdyby sankcja polegająca na pozbawieniu odsetek została osłabiona, a nawet zniesiona, oznaczałoby to siłą rzeczy, iż nie ma ona rzeczywiście odstrasżającego charakteru (pkt. 65). Wskazane orzeczenia zapadły na gruncie dyrektywy 2008/48/WE w sprawie umów o kredyt konsumencki i w tym reżimie nie może być wątpliwości, że sankcja pozbawienia odsetek w formie tzw. „kredytu darmowego”, stanowi sankcję za naruszenie prawa UE i podlega wykładni (...) co do jej odstrasżającego charakteru, skuteczności i proporcjonalności.

Stanowisko Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przedstawione w wyroku z dnia 4 czerwca 2020 r. w sprawie L. (C-301/18) wzmacnia ten kierunek rozumowania. Trybunał orzekł, że: „Artykuł 7 ust. 4 dyrektywy 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotyczącej sprzedaży konsumentom usług

finansowych na odległość oraz zmieniającej dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE należy interpretować w ten sposób, że w przypadku skorzystania przez konsumenta z prawa do odstąpienia od umowy kredytu zawartej na odległość z dostawcą konsument ma prawo dochodzić od tego dostawcy, z wyjątkiem kwot, które jest zobowiązany mu zapłacić na warunkach określonych w art. 7 ust. 1 i 3 tej dyrektywy, zwrotu kapitału i odsetek zapłaconych na podstawie tej umowy, **lecz nie ma prawa dochodzić odszkodowania z tytułu pożytków uzyskanych z tej kwoty i z tych odsetek.**” R. ważne jest stanowisko z 5 stycznia 2022 r. przedstawione przez Rzecznika Praw Obywatelskich w toku postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości UE w sprawie C-520/21, a która dotyczy pytań prejudycjalnych skierowanych przez Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie a dotyczących właśnie możliwości żądania przez bank dodatkowego wynagrodzenia w przypadku uznania umowy kredytu za nieważną: „Podsumowując, zdaniem Rzecznika uznanie, że bankom przysługuje możliwość podniesienia dalszych roszczeń (w tym o wynagrodzenie za korzystanie z kapitału) odniosłoby skutek sprzeczny z art. 6 i art. 7 dyrektywy 93/13. Oznaczałoby to bowiem, że interes banków byłyby zabezpieczone – nie na etapie ściśle rozumianej kontroli abuzywności, ale na dalszym etapie, kiedy rozstrzygnięcia dokonuje się na płaszczyźnie prawa krajowego. Uwzględnienie takich roszczeń banków unicestwiłoby de facto całą linię orzeczniczą wypracowaną dotąd na tle dyrektywy 93/13 przez Trybunał Sprawiedliwości UE. Z przedstawionego orzecznictwa Trybunału, zdaniem Rzecznika, wynika więc jasno, że zarówno przedsiębiorcy, jak i konsumentowi (oba roszczenia zostały zgłoszone sobie nawzajem przez strony postępowania przed sądem krajowym) nie przysługują roszczenia wykraczające poza zwrot - zgodnie z przepisami prawa krajowego - kwot, świadczonych w ramach umowy, która została - na tle prawa krajowego - uznana za nieważną.”

Pogląd ten został pogłębiony w wyroku (...) z dnia 11 grudnia 2023 r., sygn. C -756/22, gdzie wskazano, iż artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że w kontekście uznania umowy kredytu hipotecznego zawartej z konsumentem przez instytucję bankową za nieważną w całości ze względu na to, że umowa ta zawiera nieuczciwe warunki, bez których nie może ona dalej obowiązywać, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa państwa członkowskiego, zgodnie z którą instytucja ta ma prawo żądać od tego konsumenta zwrotu kwot innych niż kapitał wpłacony na poczet wykonania tej umowy oraz ustawowe odsetki za opóźnienie od chwili wezwania do zapłaty.

Kierując się powyższymi orzeczeniami należy wskazać, iż roszczenie banku w zakresie waloryzacji sądowej jest całkowicie niezasadne.

Niezależnie od powyższego wskazać należy, iż podstawę prawną żądanie waloryzacji kapitału stanowi (...) § 3 k.c., zgodnie z którym w razie istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza po powstaniu zobowiązania, sąd może po rozważeniu interesów stron, zgodnie z zasadami współzycia społecznego, zmienić wysokość lub sposób spełnienia świadczenia pieniężnego, chociażby były ustalone w orzeczeniu lub umowie. Skumulowana inflacja za okres od początku 2009 r. do końca 2022 r. wynosiła 50,46%, co stanowiło istotną zmianę siły nabywczej pieniądza.

Trzeba jednak zauważyć, że w myśl art. 358¹ § 4 k.c., z żądaniem zmiany wysokości lub sposobu spełnienia świadczenia pieniężnego nie może wystąpić strona prowadząca przedsiębiorstwo, jeżeli świadczenie pozostaje w związku z prowadzeniem tego przedsiębiorstwa. Oczywistym jest to, że bank jest stroną prowadzącą przedsiębiorstwo. Związek roszczenia banku o zwrot kapitału kredytu wypłaconego kredytobiorcy w wykonaniu nieważnej umowy kredytu wykazuje ścisły związek z prowadzeniem przez bank przedsiębiorstwa. Po pierwsze bowiem, spełnienie przez bank nienależnego świadczenia nastąpiło w wykonaniu nieważnej umowy kredytu, czyli czynności bankowej (art. 5 ust. 1 pkt 3 Prawa bankowego), tj. w obszarze podstawowej działalności gospodarczej banku. Po drugie, nieważność umowy powstała w rezultacie zamieszczenia przez bank w ramach czynności bankowej udzielania kredytu niedozwolonych postanowień umownych we wzorcu umowy przedstawionym konsumentowi. Po trzecie, ustawodawca nie zdecydował się na zawężenie hipotezy art. 358¹ § 4 k.c. przez ograniczenie źródeł zobowiązania, których waloryzacji nie mogą domagać się przedsiębiorcy. Tym samym analizowany przepis obejmuje zobowiązania pochodzące z jakiegokolwiek

źródła, w tym zobowiązania powstałe w reżimie odpowiedzialności z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia. Po czwarte wreszcie, dopuszczenie sądowej waloryzacji roszczenia banku o nienależne świadczenie w postaci kapitału kredytu postawionego do dyspozycji konsumenta prowadziłoby do obciążenia konsumenta dodatkowymi świadczeniami na rzecz banku, a przez to stałoby w sprzeczności z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (zob. opinię Rzecznika Generalnego A.'ego M. C. przedstawioną w dniu 16 lutego 2023 r. w sprawie C-520/21 A. S. przeciwko Bankowi (...). SA; punkt 65; curia.europa.eu) oraz przedstawioną w wyroku (...) z dnia 11 grudnia 2023 r., sygn. C -756/22.

Z uwagi na powyższe Sąd w pkt. I wyroku oddalił powództwo.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt. II wyroku na podstawie art. 98 k.p.c. Na koszty w łącznej wysokości 3.617 zł złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika strony będącego adwokatem ustalone na podstawie § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1964 w wysokości 3.600 zł tj. liczone od wysokości wartości przedmiotu sporu oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa ustalona na podstawie art. 1 ust. 1 pkt 2 w zw. z cz. IV załącznika do ustawy z 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jednolity Dz.U. 2020 r., poz. 1546 z późniejszymi zmianami).

1. Odnotować uzasadnienie
2. Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełn. strony pozwanej przez P.I.
3. Poinformować S.O. w K. do sygn. II Cz 209/24, iż w sprawie I C 1679/23/P Sad w dniu 6.03.2024 r. wydał wyrok, wpłynął wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku i jego doręczenie, co uczyniono. Akta zostaną przesłane po uprawomocnieniu się wyroku albo wraz z apelacją powoda od wyroku
4. (...) dni z d,d,